

УДК 930.253:94"1941/1945"

Т. О. МАКАРОВА*

ДО МІЖНАРОДНОГО ДНЯ ВИЗВОЛЕННЯ В'ЯЗНІВ ФАШИСТСЬКИХ КОНЦТАБОРІВ

У добірці подано фотодокументи із фондів ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного періоду нацистської окупації, що зафіксували місця масового знищення людей.

Ключові слова: фотодокумент; архів; колекція; День визволення в'язнів фашистських концтаборів.

Важливою частиною комплексу аудіовізуальних джерел Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного періоду Другої світової війни є колекція фотодокументів періоду нацистської окупації. Фотодокументи зафіксували розстріли мирного населення, тактику "випаленої землі", вивезення жителів на каторгу до Німеччини та місця масового знищення людей.

Представлені світлини є свідченнями жахливого геноциду у концентраційних таборах на території України, Німеччини, Польщі, розповідають про страшні злочини нацистів проти людства. На них зафіксовано "табори смерті" та постаті в'язнів під час визволення і повернення додому.

Згідно з рішенням Генеральної Асамблеї ООН з 1991 року 11 квітня у світі відзначається День визволення в'язнів фашистських концтаборів. Цю дату було встановлено в пам'ять про інтернаціональне повстання в'язнів найбільшого концентраційного табору – Бухенвальд. Саме 11 квітня 1945 року останній в'язень вийшов із його воріт із сумно відомим написом "Jedem das Seine" – "Кожному своє". Після цього хвиля звільнень досягла інших концтаборів – Дахау, Освенціма, Майданека тощо.

Метою Міжнародного дня визволення в'язнів фашистських концтаборів є збереження історичної пам'яті про трагічні події Другої світової війни, що забрала життя мільйонів людей, загиблих у нацистських концтаборах, гетто та місцях примусового утримування.

---

* Макарова Тетяна Олександрівна – головний спеціаліст відділу використання інформації документів ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного.

Головний в'їзд до Янівського концентраційного табору,
в якому нацисти влаштували "бункери смерті".

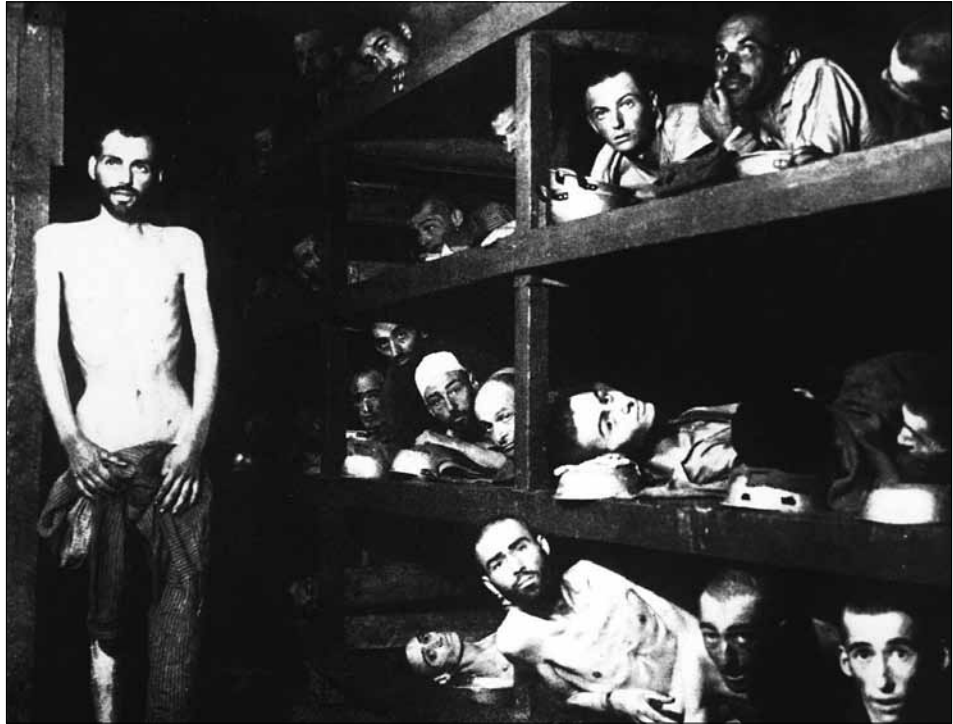
м. Львів, 1941–1944 рр.

ЦДКФФА України ім. Г. С. Пиличного од. обл. 0-236469.

Стіна концентраційного табору в м. Рівному. 1943 р.

ЦДКФФА України ім. Г. С. Пиличного од. обл. 0-140659.

В'язні концтабору Бухенвальд.
м. Веймар (Німеччина), квітень 1945 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пиєничного од. обл. 2-68149.

Колишні в'язні концтабору в м. Заган (тепер м. Жагань, Польща)
повертаються додому. Німеччина, квітень – травень 1945 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пиєничного од. обл. 0-161483.

Печі крематорію в концтаборі Майданек. Польща, 1944 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пиєничного од. обл. 0-20388.

Звільнення радянськими воїнами в'язнів концтабору Освенцім. м. Освенцім
(Польща), 1945 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пиєничного од. обл. 0-161217.

Трупы, викопані з ям на території Сирецького концтабору.
Київ, 1944 р.

ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного од. обл. 0-4223.

Діти за колючим дротом в одному з концтаборів Німеччини. Липень 1944 р.

ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного од. обл. 2-154656.

В подборке поданы фотодокументы из фондов ЦГКФФА Украины им. Г. С. Пшеничного периода нацистской оккупации, которые зафиксировали места массового уничтожения людей.

Ключевые слова: фотодокумент; архив; коллекция; День освобождения узников фашистских концлагерей.

The Collection presents the photo documents of the period of Nazi occupation, fixed the places of mass killing of people. The documents are preserved in the Central State Archives of Audio and Visual Documents of Ukraine named after H.S. Pshenychnyi.

Keywords: the photo document; the archives; the collection; the Day of Liberation of prisoners of Nazi concentration camps.